

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Ovatko siinä esitetyt digitalissaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus

Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Toimintaympäristön kuvaus

Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Turvallisuus ja resilienssi

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Kriittiset teknologiat ja innovaatiot

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Digitalisaation ja datatalouden sääntely

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Uudet teemat

Tekoäly

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Turvallisuus

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Hyvinvointi

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Digikompassin kokonaisuus

Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

Katso ystävällisesti "Muut kommentit" -osio. Siellä laajempi kommentointi.

Muut kommentit

Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.

Lausumme ohessa näkemyksemme Digikompassista. Lausuntopalvelussa ei valitettavasti voi jättää erillistä ladattavaa dokumenttia, joten sisältö on kopioituna alla.

Goforen lausunto Digikompassin kehittämisestä

Johdanto

Suomen digitaalinen kompassi on hyvä, laaja ja ennen kaikkea tarpeellinen asiakirja. Luonnoksen tavoitteet ja päivitykset ovat pääosin oikeansuuntaisia. Ilahduttavaa on muun muassa se, että digiosaamisen palveluvienti on nostettu luonnoksessa esille keinona luoda Suomeen kipeästi kaivattua kasvua ja vientiä. Tässä Goforen lausunnossa esitetään näkemykset keskeisistä alueista Digikompassin luonnoksen edelleen kehittämiseksi, jotta Suomi voi jatkossakin olla digitaalisen yhteiskunnan rakentamisen edelläkävijä ja pitää paikkansa DESI-indeksin ykkösenä.

Luonnoksen keskeiset haasteet liittyvät yhteisen, kirkkaan ja innostavan digitaalisen Suomen vision puutteeseen sekä strategian yleisluontoisuuteen ja toimeenpanoon. Hajaantunut visio ei ohjaa toimintaa ja jättää liikaa tilaa tulkinnoille. Digikompassin luonnos kärsii samasta ongelmasta kuin monet strategiat: se kertoo mitä pitäisi tapahtua, muttei täysin sitä, mikä estää siinä esitettyjen tavoitteiden toteutumisen. Vaikuttavuus edellyttää yhteisiä prioriteetteja, konkretiaa, tulkinnan raameja, selkeää vastuunjakoja ja toimeenpanon rakenteita, jotta Digikompassi toimii todellisena ohjausvälineenä. Digikompassin luonnos jättää myös huomiotta tai liian vähälle painoarvolle myös muutamia keskeisiä alueita kuten digitaalinen huoltovarmuus.

Pitkän ja kattavan digitaalisen yhteiskunnan kokemuksen ja näkemyksen lisäksi Goforen lausunnon taustalla hyödynnetään tutkimuslaitos Verianin Goforen toimeksiannosta tekemää ja 4.5.2026 julkaistavaa selvitystä. Sen tavoitteena on tunnistaa julkishallinnon digitalisaation kipupisteet ja nostaa rakentavaan yhteiseen keskusteluun esteet, jotka tällä hetkellä jarruttavat vaikuttavuutta.

Goforen näkemyksen mukaan Digikompassin luonnoksessa on seitsemän keskeistä puutetta tai kehityskohdetta, joista jokainen on avattu tarkemmin:

1. Digikompassi kaippaa yhteistä, kirkasta ja innostavaa visiota digitaalisesta Suomesta.
2. Toiminnan ja palveluiden uudelleenajattelu ja -rakennus ovat ratkaisuina tuottavuuskriisiin ja vaikuttavuusvajeeseen.
3. Tekoälystä puhutaan paljon, mutta käyttöönoton esteistä liian vähän.

4. Pilviympäristöjen keskeinen rooli AI-natiiveissa digitaalisissa palveluissa jää suvereniteettimietinnän jalkoihin.
5. Digitaalinen huoltovarmuus on suurempi kysymys kuin luonnos antaa ymmärtää.
6. Julkisen sektorin digitalisaatiokehityksen vastuu- ja resurssiongelmaa ei avata riittävän suoraan.
7. Strategian toimeenpanon roolit ja vastuut jäävät käsittelemättä.

1. Digikompassi kaipaa yhteistä, kirkasta ja innostavaa visiota digitaalisesta Suomesta

Digikompassin luonnoksessa on visio, mutta iskevän ja helposti muistettavan lauseen sijaan visio on hajautettuna koko dokumenttiin tavoitteiden, arvojen ja painopisteiden kautta. Se muodostuu ikään kuin rivien välistä. Täyttääkseen laadukkaan vision kriteerit sen tulisi vasta kysymykseen ”Millaista elämä ja yritystoiminta Suomessa on vuonna 2035, jos onnistumme?”

Suomi tarvitsee yhden, yhteisen ja helposti ymmärrettävän digitaalisen Suomen vision, joka

- konkretisoi digitalisaation ja tekoälyn hyödyt ihmisille ja yrityksille
- ohjaa priorisointia ja päätöksentekoa
- toimii yhteisenä viitekehityksenä yli hallinnonalojen ja
- auttaa tekemään tämän päivän ilmitarpeita*) pidemmälle kantavia päätöksiä.

Ilman selkeää visiota digikompassi jää kuvailemaan tavoitetilaa, mutta ei ohjaa siihen pääsemistä.

*) Ilmitarve on Goforen luoma käsite ja ajattelun työkalu, joka auttaa tunnistamaan ne julkishallinnon palvelut, joita julkiselta sektorilta kysytään tulevaisuudessa. Ilmitarpeen käsite kannustaa kurottamaan ajattelua ja suunnittelua tämän päivän ilmiselvien, jo tunnistettujen tarpeiden ja julkisten palveluiden yli.

2. Toiminnan ja palveluiden uudelleenajattelu ja -rakennus ovat ratkaisuja tuottavuuskriisiin ja vaikuttavuusvajeeseen

Digikompassi puhuu kehittämisestä, kilpailukyvystä ja palveluista, mutta keskeisin ratkottava kysymys liittyy siihen, miten Suomi ylläpitää hyvinvointivaltiota, jos tuottavuus ei kasva. Digitalisaation on lunastettava lupauksensa kestävästä tuottavuutena, toimivana arkena ja yritysten tuoman talouskasvun alustana samalla, kun paine julkishallinnon kulujen leikkaamiseen on valtava.

Digikompassissa tulee näkyä alleviivattuna, että nyt astuttuamme tekoälyn aikaan on digitalisaation totuuden hetki julkishallinnon toiminnan ja palveluiden vaikuttavuuden tehostajana. Sen hyötyjen

tulee alkaa näkyä nopeasti pienempinä kustannuksina, sujuvampina ja yhtä automatisoidumpina prosesseina, vähentyneenä hallinnollisena työnä ja siinä, että saadaan enemmän ja parempaa palvelua samalla tai vähemmällä rahalla.

Keskeisin ratkaisu tähän on toiminnan, palveluiden ja niiden muodostamien ketjujen ajattelemisen kokonaan uusiksi arvon virtaamisen pohjalta, yhteen toimivasti sekä digitaalisia- ja tekoälymahdollisuuksia hyödyntäen.

3. Tekoälystä puhutaan paljon, mutta käyttöönoton esteistä liian vähän

Digikompassi nostaa perustellusti tekoälyn tärkeään rooliin, mutta todelliset esteet sen käytölle eivät ole teknologisia tai osaamiseen liittyviä, vaan organisatorisia ja julkisen sektorin digitaaliseen korjausvelkaan liittyviä, kuten vanhat järjestelmät, huono datan laatu sekä hidas ja kankea lainsäädäntö. Nykyiset johtamismallit puolestaan johtavat epäselviin vastuisiin, rohkeuden puutteeseen ja toimintaa hidastavaan virkavirheiden pelkoon.

Tekoälyn merkitys läpileikkaavana kriittisenä teknologiana edellyttää, että julkisessa hallinnossa tekoälylinjaukset tuotetaan kuten muunkin teknologian osalta. Tällä hetkellä linjausten puuttuessa tekoälyn käyttö jää pistämäisiksi kokeiluiksi eikä ole rohkeutta laajentaa tekoälyn käyttöä sopiviin ja suuria vaikutuksia tuoviin käyttökohteisiin. Suomella on suuri riski jäädä takamatkalle suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin.

4. Pilviympäristöjen keskeinen rooli AI-natiiveissa digitaalisissa palveluissa jää suvereniteettimietinnän jalkoihin

Pilvi ei tarkoita enää pelkkää digitalisaation infrastruktuuria. Siitä on tullut tai on kovaa vauhtia tulossa digitaalisten palvelujen, datan ja tekoälyn alusta. Monet organisaatiot ovat jo pilvessä, mutta harva on rakentanut ympäristön, joka kestää seuraavan vuosikymmenen vaatimukset ja mahdollistaa agenttiset ja AI-natiivit digitaaliset palvelut. Ilman selkeää pilvistrategiaa ei ole realistista rakentaa skaalautuvia tekoäly- ja dataratkaisuja.

Yhden pilven aika on ohi. Hyppäys kaikilta osiin suvereeneihin ympäristöihin ei ole realismia eikä edes taloudellisesti kestävää. Tulevaisuuden kestävä pilviympäristö on yhdistelmä eri teknologiatoimittajien pilviä, suvereeneja ympäristöjä ja omaa infrastruktuuria. Näin digitaaliset palvelut, data ja tekoäly voivat toimia yhtenä kokonaisuutena turvallisesti, hallitusti ja toiminnan tarpeiden mukaan.

5. Digitaalinen huoltovarmuus on suurempi kysymys kuin luonnos antaa ymmärtää

On hyvä, että Digikompassin luonnos puhuu kyberturvasta ja resilienssistä, mutta huoltovarmuudesta puhutaan melko perinteisellä, fyysisen maailman asioihin nojautuvalla tavalla. Tämä ajattelu ei riitä digitalisoituneessa maailmassa. Goforen näkemyksen mukaan Suomessa on merkittävää investointivajetta digitaalisessa huoltovarmuudessa ja kybervarautumisessa. Konkreettisemmin kyse on esimerkiksi digitaalisten järjestelmien toiminnasta ja datan saatavuudesta poikkeustilanteissa – ei vain julkisten palveluiden ja järjestelmien, vaan myös yritysten osalta.

Huoltovarmuuskeskuksen syksyllä 2025 teettämän kybermaturiteettiselvityksen mukaan kybermaturiteetissa on paljon kehitettävää ja tämä kertoo osaltaan myös digitaalisen huoltovarmuuden ja varautumisen tilasta. Digitaalinen huoltovarmuus ei ole vain kyberturvaa tai varmuuskopioita, vaan kykyä tuottaa ja ylläpitää kriittisiä palveluita myös silloin, kun ”digitaalisen ketjun” osia ei ole käytettävissä, sekä kykyä palautua häiriöistä nopeasti. Viime kädessä kyse on Suomen digitaalisen selkärangan rakentamisesta ja vahvistamisesta hyvissä ajoin.

Tämä edellyttää selkeää omistajuutta ja päätösvaltaa, riittävää ja jatkuvaa resursointia sekä yhteisiä käytäntöjä ja harjoittelua yli organisaatorajojen. Pelkkä perinteinen ”kuorisuojauksen” ajattelu ei riitä riippuvuuksien maailmassa; tarvitaan kykyä johtaa kokonaisuutta ja varmistaa toiminnan jatkuvuus käytännössä.

Lisäksi digitaalisen huoltovarmuuden yhteydessä on syytä puhua myös digitaalisesta kaksoiskäytöstä (siviiliratkaisut tukemassa huoltovarmuutta ja maanpuolustusta) Suomen toimintakyvyn varmistajana kriisi- ja poikkeusoloissa. Kaksoiskäytöstä ja tähän liittyvästä kehittämisestä ei löydy mainintoja, vaikka kyse on oikein valjastettuna merkittävästä voimavarasta. Myös satelliittipohjaisen datan hyödyntäminen laajasti yhteiskunnan eri sektoreilla tulee väistämättä olemaan keskeisessä roolissa.

6. Julkisen sektorin digitalisaatiokehityksen vastuu- ja resurssiongelmaa ei avata riittävän suoraan

Dokumentti puhuu yhteistyöstä ja erityisesti poikkihallinnollisesta yhteistyöstä, mutta todellinen ongelma on usein se, kuka päättää, kuka maksaa ja kuka kantaa riskin. Laaja osallistaminen ja selkeän vastuutahon puute hidastavat päätöksentekoa, tuottavuuskehitystä ja parempia digitaalisia palveluita kansalaisille ja yrityksille. Goforen Verianilla teettämän selvityksen mukaan poikkihallinnollisista ja useampaa toimijaa koskevista kokonaisuuksista puuttuu omistajuus, päätösvalta hajautuu ja kompromissit syövät vaikuttavuutta ja yhteiset ratkaisut jäävät tekemättä, koska ”kaikki miettivät samoja asioita” eri puolilla julkista sektoria. Nykyinen malli optimoi osallistamista, ei vaikuttavuutta. Selvityksessä tunnistetaan tarve kansalliselle digistrategialle sekä yhteisille toimintaohjeille. Yhteiset toimintaohjeet poistaisivat tulkintapelkoa ja vähentäisivät erillistä vatvomista.

Digikompassi tunnistaa tämän ongelman, mutta ilmaisee sen hallintokielellä. Suoremmin sanottuna Suomi tarvitsee vahvempaa digitaalista toimeenpanovaltaa. Goforen tilaaman selvityksen löydökset ehdottavat konkreettiseksi ratkaisuksi kansallista ”Delivery Core Group” -yksikköä, jolla olisi mandaatti ohittaa organisaatorajoja ja viedä läpi 3–5 kriittistä yhteistä kokonaisuutta. Päätökset voisi siirtää ohjausryhmäketjuista toimeenpanevaan malliin esimerkiksi 100 päivän sykleissä ilman raskaita raportointivaiheita. Selvitys tunnistaa tarpeen myös kriittiselle keskustelulle, onko nykyinen, kireimmän mahdollisen sääntelyn noudattaminen tarkoituksenmukaista.

7. Strategian toimeenpanon roolit ja vastuut jäävät käsittelemättä

Digikompassi kuvaa kunnianhimoisesti ja pääosin oikeasuuntaisesti julkisen hallinnon digitalisaatiotavoitteita ja poikkihallinnollisen yhteistyön suuntaviivoja. Vaikka siinä todetaan, että tarkemmat toimeenpanon suunnitelmat tullaan tekemään, Goforen näkemyksen mukaan hyvään strategiaan kuuluvat toimeenpanon rakenteet, vastuut, mandaatti ja resurssit. Ilman niitä Digikompassi jää ohjausvälineenä puutteelliseksi. Strategian tulee ottaa huomioon valinnat, joita tarvitaan tahtotilan saavuttamiseksi, mutta tunnistaa myös poisvalinnat eli mitä jätetään tekemättä, sekä ymmärtää niiden vaikutukset. Strategia ilman toimeenpanorakennetta ei ole strategia, vaan tahtotila.

Lisäksi Suomen julkinen sektori tarvitsee välttämättä selkeät raamit, joiden puitteissa toimiessaan toimijoiden ei tarvitse pelätä virheitä virkavastuullaan. Digikompassiin tarvitaan selkeä omistajuus- ja päätöksentekomalli poikkihallinnollisille digikyvykkyyksille, rahoitusperiaate (projektimallista elinkaarimalliin) sekä mandatoitu toimeenpanorakenne, joka pystyy viemään päätökset tuotantoon.

Goforen näkemyksen mukaan Digikompassin luonnos kaipaa myös muutamaa konkreettista ja tavoitteellista avainmittaria. Ilman mitattavia tuloksia strategia jää helposti symboliseksi. Keskeistä ovat myös kyky ymmärtää tarvittavien muutosten luonne ja johtaa niitä laadukkaasti ja ihmislähtöisesti; digitalisaation ja tekoälyn hyödyt jäävät saavuttamatta ilman ajattelu- ja toimintatapojen ja syvälle juurtuneiden rutiinien muutosta.

Hautamäki Johanna
Gofore Finland Oy